

PRZED DWUDZIESTUPIĘCIU LATY...

...6 lipca 1945 r. na zamku w Jaworniku, niedaleko Paczkowa, zmarł w 86 roku życia metropolita wrocławski ks. kard. Adolf Bertram.

...8 lipca 1945 r. wracającego z Rzymu do kraju metropolitę gnieźnieńsko-poznańskiego ks. kard. Augusta Hlonda papież wyposażył w nadzwyczajne pełnomocnictwa nie tylko na terytorium dawnej Polski, ale „in tutto il territorio polacco”, a Kongregacja dla Spraw Nadzwyczajnych w pisma skierowane do dotychczasowych administratorów metropolii wrocławskiej w sprawie zrzeczenia się jurysdykcji na ręce Stolicy Apostolskiej przekazanej z kolei w dniu 15 VIII 1945 r. administratorom nowych jednostek organizacyjnych Kościoła — we Wrocławiu, Gorzowie i Opolu.

...17 lipca 1945 r. rozpoczęła się w Poczdamie konferencja trzech wielkich mocarstw, która ostatecznie Śląsk po Odrę i Nysę Łużycką — więc niemal całe terytorium archidiecezji wrocławskiej — poddała pod władanie władz polskich wraz z prawem przesiedlenia ludności.

Tak rozpoczęło się dzieło organizowania życia Kościoła w nowej rzeczywistości politycznej na ziemi śląskiej, której struktura ludnościowa uległa równocześnie decydującej zmianie. Jak znaczny przy osiedlaniu się ludzi, integracji nowego społeczeństwa i stabilizacji stosunków był udział kościoła parafialnego, duchowieństwa i poczucia wspólnoty religijnej, tego świadectwem są jakiegokolwiek wspomnienia ludzi, którzy byli uczestnikami lub świadkami gwałtownych zmian 1945 r.

20-lecie polskiej organizacji kościelnej na Ziemiach Zachodnich dało okazję do obszerniejszych przedstawień dokonanego dzieła, trudności, osiągnięć i niedomagań (zob. *Nasza Przeszłość* t. XXII), a jubileuszowa sesja Episkopatu Polski w archikatedrze wrocławskiej — 4 V 1970 r. — sposobność do ujęć całościowych i statystycznych (por. *Tygodnik Powstaniec* z 7 VI 1970), których tu nie ma potrzeby powtarzać. Ważna jest świadomość przebytej drogi, pamięć na wysiłek i trud pierwszego po II wojnie pokolenia na Ziemiach Zachodnich, by był inspiracją dla następnych.

A oto rocznik — kronika ważniejszych, niewielu wybranych wydarzeń, które na przestrzeni 25-lecia składały się na stworzenie dzisiejszej rzeczywistości kościelnej i religijnej na Śląsku Opolskim.

rok 1945

15 VIII — ustanowienie ks. dra Bolesława Kominka administratorem tej części diecezji wrocławskiej, którą przyłączono do województwa Śląsko-Dąbrowskiego z siedzibą w Opolu;

- 8 IX — włączenie do Administracji Apostolskiej 3 dekanatów diecezji ołomuńskiej (Branice, Głubczyce, Kietrz);
 9 IX — ingres administratora apostolskiego do prokatedry Św. Krzyża w Opolu;
 1 X — pierwsze posiedzenie i zaprzysiężenie Rady Diecezjalnej;
 X — pierwszy numer **Wiadomości Urzędowych Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego** (wychodziły do 1949 r.);
 16 X — zamianowanie ks. Aleksandra Oberca dyrektorem „Caritasu” w okręgu przemysłowym;
 XI — stworzenie funduszu emerytalnego dla duchowieństwa;

rok 1946

- 6 III — kierownikiem utworzonego referatu duszpasterskiego został ks. Ludwik Orzeł;
 3 VII — kierownikiem zorganizowanego w Gliwicach Konwiktu Biskupiego zamianowany ks. Paweł Tkocz;
 VII — ogłoszenie Regulaminu Oddziałów Parafialnych „Caritas”;
 15 VII — powołanie do życia Wydawnictwa Diecezjalnego Świętego Krzyża z własną drukarnią i księgarniami: w Opolu, Raciborzu i Krapkowicach;
 28 VIII — dyrektorem Diecezjalnego Związku „Caritas” ustanowiony został ks. mgr Wiesław Dłopolski;
 XII — stan duchowieństwa: 576 kapłanów diecezjalnych i zakonnych, w czym 332 księży tutejszych;

rok 1947

- 5 IV — wyświęcenie pierwszych dwu kapłanów dla Administracji Apostolskiej w Opolu;
 XII — wydanie **Rocznika statystycznego Administracji Apostolskiej w Opolu**;

rok 1948

- IV — pierwsze wydanie przereklamowanej, opolskiej **Drogi do Nieba** (nakład 40 tys. egzemplarzy);
 20 VIII — zamianowanie wikariusza generalnego (ks. dr Paweł Latusek — dotychczasowy kanclerz) oraz kanclerza (ks. Wacław Wycisk — dotychczasowy notariusz);

rok 1949

- 15 VIII — erekcja Wyższego Seminarium Duchownego w Opolu (przeniesione w 1950 r. do Nysy) i ustanowienie jego zarządu (ks. mgr Jan Tomaszewski — rektor oraz ks. Bernard Gade — ojciec duchowny);
 — erekcja kanoniczna Niższych Seminariorów Duchownych w Gliwicach (do 1963 r.) i w Nysie (do 1952 r.) istniejących już wcześniej jako konwikty;
 1 XI — przeniesienie biur Administracji Apostolskiej do budynków obecnych, nowozbudowanych, przy ul. Książąt Opolskich 19;
 XII — stan duchowieństwa: 446 księży, w czym 293 autochtonów;

rok 1950

- 7 VII — ustanowienie Referatu Kurialnego dla spraw Miłosierdzia;
 23 XII — wyświęcenie 4 kapłanów dla Śląska Opolskiego w Katowicach;

rok 1951

- 1 II — ks. Emil Kobierzycki, radca diecezjalny, proboszcz parafii Najśw. M. Panny w Opolu zamianowany przez ks. Prymasa Stefana Wyszyńskiego wikariuszem generalnym Prymasa pro territorio Silesiae Opoliensis;
 28 IV — mianowanie przez papieża Piusa XII biskupa ordynariusza w Opolu (ks. bp Franciszek Jop — sufragan sandomierski);
 1 VIII — utworzenie Sądu Duchownego I instancji w Opolu; oficjałem został ks. lic. Wacław Wycisk;

rok 1952

- 29 VI — święcenia kapłańskie przyjęło 18 diakonów;

14 XII — ks. Prymas kard. Wyszyński odprawił sumę pontyfikalną w prokatedrze opolskiej z okazji 250 rocznicy przechowywania tamże słynącego łaskami obrazu Matki Bożej Piekarskiej;

rok 1953

I — wydanie drugiego **Rocznika Ordynariatu Śląska Op.**;

21 VI — na Górze św. Anny ks. Prymas udzielił święceń kapłańskich 9 diakonom;

rok 1954

20 VI — święcenia kapłańskie pierwszej grupy wychowanków WSD Śląska Opolskiego w liczbie 37;

24 XII — pierwszy numer **Katolika**, wydawanego jako pismo niedzielne diecezji opolskiej przez Stowarzyszenie „Pax” (wychodziło do Wielkanocy 1961);

rok 1955

16 II — 10-lecie wyzwolenia Śląska i ustalenie nowego porządku kościelnego, suma w prokatedrze i akademii w Teatrze Ziemi Opolskiej zorganizowana przez Komisję Duchownych i Świeckich Działaczy przy Woj. Komitecie Frontu Narodowego;

IV — wydanie trzeciego **Rocznika Ordynariatu Śląska Op.**;

19 VI — święcenia kapłańskie 40 diakonów;

rok 1956

17 VI — święcenia kapłańskie 68 diakonów;

16 XII — ingres nowego Ordynariusza Terytorium Kościelnego Śląska Opolskiego — ks. biskupa Franciszka Jopa — do prokatedry opolskiej;

rok 1957

I — wznowienie urzędowego organu Kurii Biskupiej pt. **Wiadomości Urzędowe Kurii Biskupiej Śląska Opolskiego**;

III — zamianowanie wikariuszem generalnym ks. dra Henryka Grzondziela i kanclerzem ks. mgra Zygmunta Curzydłę;

9 III — zarządzenie w sprawie akcji miłosierdzia parafialnego;

5 V — odnowienie ślubowań jasnogórskich w prokatedrze opolskiej;

23 VI — święcenia kapłańskie otrzymało 49 diakonów;

20 VII — rozporządzenia ks. bpa Ordynariusza w sprawie obchodu 700 rocznicy śmierci św. Jacka;

14 VIII — ogłoszenie programu pracy duszpasterskiej w I Roku Wielkiej Nowenny przed Millennium;

24/25 IX — kurs katechetyczny dla księży na Górze św. Anny; przewodniczył ks. bp Ordynariusz;

rok 1958

— zorganizowanie na skalę diecezjalną duszpasterstwa głuchoniemych;

22 VI — święcenia otrzymało 28 diakonów;

2 X — śmierć ks. dr Jana Tomaszewskiego — pierwszego rektora WSD Śląska Opolskiego;

11 X — rektorem WSD zamianowany został ks. prałat Kazimierz Gaworski;

28 XII — wznowienie Wydawnictwa św. Krzyża;

rok 1959

17 I — obchody związane z 600 rocznicą śmierci Ofki Piastówny połączone z modlitwami o jej beatyfikację;

20 I — konsekracja biskupia ks. Oficjała Wacława Wyciska;

21 VI — święcenia kapłańskie 31 diakonów;

29 VII — ks. bp Ordynariusz wydaje zarządzenia w sprawie obchodu 700-lecia zgonu bł. Bronisławy;

15 VIII — poświęcenie kościoła św. Jakuba w Nysie odbudowanego po zniszczeniach wojennych;

16 VIII — konsekracja biskupia wikariusza generalnego — ks. Henryka Grzondziela;

26 IX — wydanie czwartego **Rocznika kościelnego Śląska Opolskiego**;

rok 1960

19 VI — 26 diakonów przyjęło święcenia kapłańskie;

15 VIII — 250 rocznica kalwarii na Górze św. Anny;

rok 1961

25 VI — Śląsk Opolski otrzymał 18 neoprezbiterów;

16 VII do 6 VIII — kurs przygotowawczy przed I spowiedzią i Komunią św. dla dzieci głuchoniemych na Górze św. Anny (odtąd co roku organizowany);

12 IX — pierwszy z inicjatywy ks. bpa Ordynariusza „dzień skupienia” kapłanów Opolszczyzny na Jasnej Górze, odtąd co roku odprawiany;

14 IX — ofiarowanie się w opiekę Matce Najśw. i św. Annie w grocie na Górze św. Anny biskupów, kapłanów i wiernych Śląska Opolskiego;

8 X — konsekracja dzwonów dla katedry opolskiej;

rok 1962

24 VI — święcenia kapłańskie 26 diakonów;

5 X — wyjazd ks. bpa Ordynariusza na 1 sesję Soboru Watykańskiego II;

rok 1963

15 IV — wydanie piątego **Rocznika kościelnego Śląska Opolskiego**;

24 VI — 25 diakonów otrzymało święcenia kapłańskie;

25 IX — wyjazd ks. bpa Ordynariusza i ks. bpa Grzondziela (w XI także ks. bpa Wyciska) na 2 sesję soborową;

rok 1964

27 II — ks. bp Ordynariusz zamianowany członkiem Papieskiej Rady Liturgicznej;

26 VI — wyświęcenie na kapłanów 2 diakonów;

27/28 IX — pielgrzymka pokutno-błagalna diecezji opolskiej na Jasną Górę połączona z czuwaniem nocnym w intencji soboru watykańskiego;

25 X — początek peregrynacji podobizny cudownego obrazu Matki Bożej Częstochowskiej w kościołach Opolszczyzny (w Nysie — kościół św. Jakuba);

rok 1965

7 III — wprowadzenie w diecezji zmian w obrzędach liturgicznych zaleconych przez Konstytucję o Liturgii św.;

20 VI — święcenia kapłańskie (23 diakonów);

25 VII — nabożeństwa dziękczynne w 20 rocznicę utworzenia samodzielnej organizacji kościelnej na Śląsku Opolskim;

5 IX — oddanie się duchowieństwa i wiernych w macierzyńską opiekę Matki Bożej;

rok 1966

3 IV — zakończenie peregrynacji obrazu Matki Bożej Częstochowskiej;

19 VI — wyświęcenie 7 neoprezbiterów;

13/14 VIII — uroczystości Tysiąclecia Chrztu w Opolu z udziałem episkopatu polskiego (48 biskupów) z kardynałami: ks. Prymasem i ks. metropolitą krakowskim na czele;

rok 1967

II — ustanowienie 19 diecezjalnych referentów Duszpasterstwa Stanowego i Specjalistycznego;

19/20 III — wizyta wysłannika papieża — ks. Prałata Casaroliego na Śląsku Op.;

25 V — ks. bp Ordynariusz w Opolu zamianowany Administratorem Apostolskim ze wszystkimi prawami przysługującymi biskupom rezydencyjalnym;

12 VI — święcenia kapłańskie (26 neoprezbiterów);

8/9 VII — pielgrzymka wdzięczności diecezji opolskiej na Jasną Górę;
16 IX — zamianowanie księży biskupów: W. Wyciska i H. Grzondziela sufragana-
nami w Opolu;

rok 1968

10 I — wydanie szóstego **Rocznika kościelnego Śląska Opolskiego**;
24 I — ogłoszenie statutu diecezjalnej Komisji Liturgicznej opracowanego przez
ks. bpa Ordynariusza;
— mianowanie Diecezjalnej Komisji do spraw liturgii i muzyki kościelnej;
24 V — śmierć ks. bpa Henryka Grzondziela;
16 VI — święcenia kapłańskie 12 diakonów;
17 IX — zakończenie trwającej od 1963 r. gruntownej odnowy katedry opolskiej
(nowe portale, odmurowanie okien, wstawienie witraży, usunięcie częściowe tynków);
— poświęcenie nowej polichromii przez ks. Prymasa kard. Wyszyńskiego;
18 IX — 110 konferencja Plenarna Episkopatu Polski w Opolu;
26 IX — utworzenie 17 ośrodków duszpasterstwa akademickiego na terenie die-
cezji;
25/29 XI — konferencje rejonowe w związku z wprowadzeniem nowego mszału;
23 XII — ogłoszenie dnia 1 stycznia I Dniem Pokoju;

rok 1969

II — list pasterski i instrukcja ks. bpa Ordynariusza w sprawie „Światowego
dnia modlitw o powołania”;
10/13 III — dni skupienia dla organistów połączone z pouczeniem o nowej litur-
gii wielkotygodniowej;
IV — wydanie I tomu **Rocznika Teologicznego Śląska Op.** za r. 1968;
21/22 V — czuwanie na Jasnej Górze w intencji Ojca Św. i „wyznanie wiary”
diecezji opolskiej;
15 VI — święcenia kapłańskie 21 diakonów;
31 XII — dane statystyczne: księży diecezjalnych — 667, katolików — 1 530 000,
parafii — 445;

rok 1970

14 VI — święcenia kapłańskie 4 diakonów;
5 VII — konsekracja biskupia ks. mgra Antoniego Adamiuka — kanclerza Kurii
Biskupiej i ustanowienie biskupem pomocniczym w Opolu;
29 VIII — uroczystości jubileuszowe 50-lecia święceń kapłańskich ks. Biskupa
Ordynariusza w katedrze opolskiej z udziałem ks. kard. Karola Wojtyły i księży
bpów sąsiednich diecezji.
